

Kugbɔnku kùà Pɔl kɛle' ki de'
Galasi
yaab nnɔ
Nà wɔngh kugbɔnku kuu te
ma bo

Pɔl kɛle' kugbɔnku kuu ki de' Kristo ya táan yà te Galasi ya tinfɛnm ni nnɔ nɛ. Udu nnɔ ya nib bà yé Sufmbɛ nin bà ɲa yé Sufmbɛ kɛ teke' Kristo ki jin' nɛ.

Sufmbɛ biba wɔkn' Kristo ya táan nnɔ ni, ki caan' ki ye bà ɲa yé Sufmbɛ ki teke' Kristo ki jin' nnɔ ní paan yiko bo, kí li teh Sufmbɛ teh ma bo.

Nɛn bo nɛ Pɔl kɛle' ki ye na yé yiko bo nɛ Uwien bùh binib bigbɛmàndɛnb, u bùh bɛ bigbɛmàndɛnb mitekjim bo nɛ.

Kí cin liyul 1 kí tĩ baa iyul 2, Pɔl lienh wɔn bugben ya gber nɛ. U ye u yé Suf nɛ, ki yé Yesu Kristo ya tond bà ɲa yé Sufmbɛ saan (2:11-21).

Kí cin iyul 3 kí tĩ baa iyul 4, Pɔl ñiikeh Kujɔtiekaaku ya gbɔnku bo nɛ ki wɔngh ki teh Kristo nɛ sɔn' Uwien ya puonl ya tuonl. U liebe' ki ye binib yé Kristo yaab la, ben nin Uwien taan' buñɔbu nɛ (3:28). Ki ye Kristo yaab ɲa ji ɲmɔbe wuɔ yé Suf, wuɔ ɲa yé Suf, wuɔ yé uyɔnb, wuɔ ɲa yé yɔnb, wuɔ yé ujɛ, wuɔ yé upii.

Kí cin iyul 5 kí tĩ baa iyul 6, Pɔl ye Kristo yaab ɲa ji yé yɔnbe.

Ifuonde

¹ Min Pɔl, n yé *Yesu Kristo ya tond nɛ. Na yé nib nɛ gènde' nni, ka yé nisaal nɛ cèrè' n yé u'tond. Ti'Baa Uwien wà mɛkre' wɔ bitɛnkpiib ni nin *Yesu Kristo bugbɛn nɛ cèrè' n yé u'tond. ² Min nɛ kiɛh kugbɔnku kuu ní de Kristo ya táan yà te Galasi ya tinfɛnm ni nnɔ. Min nin n'yaab bà kɛ te n'saan nnɔ fuondeh nɛ.

³ Ti'Baa Uwien nin Yonbdaan *Yesu Kristo ní juoke nɛ, kí de nɛ uyenduɔn. ⁴ Ti'Baa Uwien ya yíem bo nɛ *Yesu Kristo tuo' ki kpo' ti'biere bo nɔ wɔ ní ñɛn tɛ idɛn yà bre ti te i'ni nɔ ni. ⁵ Wɔn Uwien nɛ si ukpieke uyo wà nɔ nɔ nɔ be gbenm. Ami.

Galasi yaab wi'e' tigbɛmɔnmɔnt

⁶ Ní jin' nni nɛ nin ni wienh Uwien wà yin' nɛ Kristo ya juokm bo ya gber tontonm ma ki sikreh ki paakeh tigbɛtɔr bo nnɔ. ⁷ Na yé gbɛmɔnmɔntɔr te nɛ. Binib biba nɛ te, ki saah ni'yɛnm, ki nuunh bɛ ní lèbre Kristo ya gbɛmɔnmɔnt. ⁸ Ama, ní yé tinbi bii Uwien ya tond mɔnɔn nɛ ñɛn' paaki bó ní ki lá tɔke' nɛ tigbɛr tà bore' nin ti là tɔke' nɛ tigbɛmɔnmɔnt tà nnɔ la, Uwien ní wiɛ wɔ miɲùm. ⁹ Ti là tɔke' nɛ nɔ, nɛ n tí liebe' ki tɔkeh nɛ fɛnfɛnnɔ wuɔ ki teh: unil tɔke' nɛ tigbɛr, tù bore' nin ni là cii' tigbɛmɔnmɔnt tà ti'saan nnɔ la, Uwien ní wiɛ wɔ miɲùm.

¹⁰ Fɛnfɛnnɔ n nuunh binib nɛ ní li pèkeh nni bii Uwien-i? N nuunh binib ya yɛnm nɛ ní li sɔnge n'bo-oo? N bi biɛ ki nuunh binib ya yɛnm nɛ ní li sɔnge n'bo la, ma bi li yé Kristo ya tonsɔnl.

Ní tien' ma Pɔl tí yé Yesu Kristo ya tonsɔnl

¹¹ N'yaabɛ, n yíe ní bɛnde kí ye n là tɔke' nɛ tigbɛmɔnmɔnt tà nnɔ nɔ ñɛn' nil saan nɛ. ¹² Kime

ma là cii' tù nil saan, nil ña wəkn' nni tù, ama *Yesu Kristo nε kpiire' tù, ki cère' n bende' tù.

¹³ Ninbi mənən cii' n'tetem là te ma uyo wà n là pε Uwien bo *Sufmbε yaam nnə. N là jèndeh Uwien ya taanl yaab nǐ tǐ kende', nε n'nun món rí gben bε. ¹⁴ Tinbi *Sufmbε pε Uwien bo ma bo wən la, n là cən' n'gbənkɔ yaab bi yεbe, nε n'nun mə là món ti'yaajεbok bo ki cən' bε. ¹⁵ Ama Uwien gènde' nni ki laa' ba laan maa' nni. U'nimənt bo nε u yin' nni. U'yiem bo nε ¹⁶ u cère' n bende' u'Bijε yé udaan wà ñə rí jo kí tǐ təkε bà ña yé *Sufmbε nnə u'gber. I ya taan bo ma gbien' uba bo, ¹⁷ ka don' Yerusalem bó rí tǐ lε bà kpiε' ki yé nin nni *Yesu ya tondb nnə. Ama n bure' Arabi ya tinfɛnm bó nε, ki ñen' ni'bó ki liebe' ní Damas ya du ni.

¹⁸ Tə, ibin ita gèbre', nε n don' Yerusalem bó rí tǐ lε Pier*, ki tien' u'saan iwien piik nin injun. ¹⁹ Saak wà yé Yonbdaan ya ninjε nnə baba ña nǐ la, ma là laa' *Yesu ya tond uba ki pukn'.

²⁰ N kiεh nà rí de nε nə, Uwien ben ki ye ma nendeh.

²¹ Tə, n ñen' nen bó ma nnə n jon' Siri nin Silisi ya tinfɛnm bó nε.

²² U ya yo ki laa' Kristo ya táan yaab bà te Sude ya tinfɛnm ni nnə ña laan ben nni. ²³ Ama bi là cii' nà baba si: «Ujε wà là jèndeh tε nnə, ji cuonh ki təkεh binib mitekjim ya gbemənmənt tà u'nun là món wə rí gben tù nnə nε.» ²⁴ Nεn bo nε bi pèkeh Uwien n'bo.

2

Pəl nin Yesu ya tondb taan' ki kèle'

* 1:18 Liike Itùn 9:26.

¹ Ibin piik nin inan gèbre', nε n liεbe' ki don' Yerusalem bó nin Banabas. N là tǎke nin Tit mǎ nε.
² Uwien nε là ye rí liεbe ni'bó, nε n jon'. Min nin Kristo yaab ya cienb taan' ki kèle' ti'ba, nε n tǔre' ki tǎke' bε tigbεmǎnmǎnt tà n kpaandeh tǔ bà ηa yé *Sufmbε saan nnǎ. Kimε ma là yíe n sǎn' nà bii n sǎnh nà nnǎ rí juore fεnm nε.

³ Tǎ, Tit wǎ n là tǎke nin wǎ nnǎ là yé Grεk nε. Ama Kristo yaab ya cienb nnǎ ηa là wǎbn' wǎ wǎ rí jiε u'punl. ⁴ Ama binib bà yih bi'ba *Kristo yaab, ka yé bε nnǎ nε là yíe wǎ rí jiε. Bi taa' miyεnfuom nε ki kǎn' ti'cεkl ni bε rí pingε kí liike *Yesu Kristo cère' ti teke' ti'yul ma nnǎ, ti biε ki pε yiko bo bii ta pε. Bi là maaleh bε rí liεbe kí tien tε yiko ya yonbe nε.
⁵ Ama ta tuo' bi'ñǎbu bó fiebu, ηǎ tigbεmǎnmǎnt ya gbεmǎnt rí juore kí li te tǔ te ma bo ni'bùol nε.

⁶ Kristo yaab ya cienb bεn wǎn, bi yé biciεnb bii ba yé la, na teh nni bonn, kimε Uwien ηa ηmǎbe gèngènde. Biciεnb nnǎ mǎnǎn ηa là wǎbn' nni rí tien bontǎnn kí pukn. ⁷ Ama bi bende' ki ye Uwien gènde' min nε rí li tǎkeh bà ηa yé *Sufmbε *Yesu ya gbεmǎnmǎnt tεn u gènde' Pier mǎ ma wǎ rí li tǎkeh tǔ Sufmbε. ⁸ Kimε wǎ de' Pier mituǎm wǎ rí li tǎkeh *Sufmbε tigbεmǎnmǎnt nnǎ, wǎn nε de' n'mǎ mituǎm rí li tǎkeh tǔ bà ηa yé Sufmbε nnǎ. ⁹ Nε Saak nin Pier* nin San, bà bi bεn ki ye bi yé Kristo ya táan yaab ya senlierb nnǎ bende' ki ye Uwien de' nni bupaabu, nε ki yoke' min nin Banabas ya nuǎ ki wuǎn' ki ye ti kpaan' buñǎbu, tinbi rí jo bà ηa yé *Sufmbε bó, bi'mǎ rí jo *Sufmbε bó. ¹⁰ Bi ye tí li tien bijiinb bó baba nε. N'mǎ ya nun là mǎn nεn bo nε.

* 2:9 Liike 1:18.

Pɔl nin Pɛr finde' nin tɔb Antiyɔk ya du ni

¹¹ Ama Pɛr là baa' Antiyɔk ya du ni uyo wà nnɔ, nɛ n kòlɛ' ki len' nin wɔ, kimɛ wa là kpɛn' sɛn nɛ.

¹² Kí yaan binib rí n̄ɛ Saak saan kí baa ní nnɔ, ki laa' u taakeh ki jinh nin bà ɲa yé *Sufmbɛ nɛ. Ama binib nnɔ lá baa' uyo wà nnɔ, nɛ u dekɛrɛ' ki tĩ sere u'ba, kimɛ u là fɛngɛ' bà cɛ upunjɛ bo nnɔ nɛ† ¹³ Nɛ Suftɔb mɔ kpɛn' iñuɔn ilele ya sɛn tɛn Pɛr, ki cèrɛ' Banabas mɔ tùrɛ' ki paan' bi'bo. ¹⁴ Ama n laa' ba pɛ tigbɛmɔnmɔnt ya gbɛmɔnt bo ni'donbó ma nnɔ, nɛ n tɔkɛ' Pɛr bi'kɛ ya nun bó ki ye: «Sin a yé Suf nɛ, ki teh tɛn wà ɲa yé Suf, ɲa teh tɛn Suf. Bɛ tien' a ji wɔbndeh bà ɲa yé *Sufmbɛ bɛ rí li teh tɛn Sufmbɛ?»

Mitekjim nɛ li cèrɛ Uwien rí bù binib bigbɛmɔndɛnb

¹⁵ Bi maa' tinbi ti yé *Sufmbɛ nɛ. Ta te tɛn bà ɲa yé Sufmbɛ, ¹⁶ nɛ ti bɛn ki ye na yé unil teh yiko ye ma bo nɛ la, Uwien li bù wɔ ugbɛmɔndaan, ama wà teke' *Yesu Kristo ki jin' la, Uwien bùh wɔn nɛ ugbɛmɔndaan. Ti'mɔ teke' *Yesu Kristo ki jin' ɲɔ Uwien rí bù tɛ bigbɛmɔndɛnb nɛ. Ti teke' *Yesu Kristo ki jin' ma nnɔ nɛ cèrɛ' Uwien bù' tɛ bigbɛmɔndɛnb. Na yé ti teh yiko ye ma bo nɛ la, Uwien li bù tɛ bigbɛmɔndɛnb, kimɛ Uwien ɲa bù nil gbɛmɔndaan kí ye u teh yiko ye ma bo.

¹⁷ Nĩ yé ti nuunh Kristo bo, Uwien rí bù tɛ bigbɛmɔndɛnb, nɛ bi ye ti'mɔ yé bibiɛrdɛnb la, nĩ ye n̄ɛ rí ye Kristo sɔnh ki dienh ibiɛrɛ nɛ-ɛɛ? Na te nnɔ fiebu! ¹⁸ Kimɛ n là wiɛ' yiko wà nnɔ n liɛbɛ' ki

† **2:12** Pɔl ye bà cɛ upunjɛ bo ma nnɔ u niirɛh Sufmbɛ bà teke' Yesu Kristo ki jin' ɲɔ ki cɛ ki ye bà kɛ teke' Yesu Kristo ki jin' nnɔ n li jɛh ipun ki li pɛ bɛn Sufmbɛ ya yaajɛbok bo nnɔ nɛ.

paan' u'bo la, n wuɔn' ki ye min nin n'yul ŋa teh ni'donbó nɛ. ¹⁹ Min wɔn *yiko bo, n te tɛn utɛnkpii nɛ. Wɔn nɛ cɛrɛ' n te tɛn utɛnkpii; wa ji ŋmɔbe tuɔm n'bo. Nĩ te nnɔ ŋɔ ní fre kí li fuobe Uwien yíe ma bo nɛ. Bi taan' ki kpɛ' min nin Kristo udɔpɔnpɔn bo nɛ. ²⁰ Nɛn bo, n fuobe la, na ji yé min nɛ fuobe, Kristo nɛ fuobe nni. Kimɛ n fuobe fɛnfɛnnɔ wuɔ ma nɔ, Uwien ya Bijɛ wà yíe nni ki teke' n'kuum ki kpo' nnɔ, n teke' wɔn nɛ ki jin', ki fuobe. ²¹ Nà yé n ye ní tien Uwien ya paabu fɛnm nɛ, kimɛ nĩ yé kí n̄ɛ *yiko bo nɛ Uwien bùh binib bigbɛm̀ndɛnb la, Kristo kpo' fɛnm nɛ.

3

Yiko nin mitekjim ya gbɛr

¹ Galasi yaabɛ, ni j̀ɔrɛ' nɛ-ɛɛ? Bɛ nɛ f̀ùɔrɛ' ni'yɛnm-i? N t̀ùɔrɛ' ki t̀akɛ' nɛ bi kpɛ' *Yesu Kristo udɔpɔnpɔn bo ma bo ŋɔ! ² N yíe ní jiin nni iniire yà sɔ baba. Ni teh yiko ye ma bo nɛ cɛrɛ' Uwien de' nɛ Mifuoñanm bii ni cenge' tigbɛm̀ɔnm̀ɔnt ki teke' t̀ù ki jin' ma nnɔ bo nɛ? ³ Ni tien' mila ni'yɛnm gben' ki t̀i kpɛ nɔ! Ni là cin' nin *Mifuoñaanm ya tuɔm nɛ, bɛ tien' ni ji nuunh ní t̀i f̀ɔrɛ nin minisaaltuɔm-i? ⁴ Ni laa' nà kɛ ni'fuobm ni nnɔ juore' fɛnm nɛ-ɛɛ? Na ní tuo kí juore fɛnm. ⁵ Uwien dienh nɛ *Mifuoñaanm ki teh miyɔkm ya bont ni'siik ni ma nnɔ, ni teh yiko ye ma bo nɛ cɛrɛ' u teh nnɔ bii ni cenge' tigbɛm̀ɔnm̀ɔnt ki teke' t̀ù ki jin' ma nnɔ bo nɛ?

Uwien bù' Abraham ugbɛm̀ndaan u'tekjim bo nɛ

⁶ Kimɛ nĩ kɛle' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye: «*Abraham teke' Uwien ki jin', nɛn bo nɛ Uwien bù' wɔ

ugbemòndaan.» ⁷ Nɛn bo, bɛnde mɛn kí ye binib bà teke' Uwien ki jin' nnɔ, bɛn nɛ yé *Abraham ya yaabii. ⁸ Uwien là juɔ' ki len' u'gbɔnku ni ki ye u li bù bà ɲa yé *Sufmbɛ nnɔ bigbemòndɛnb bi'tekjim bo nɛ. Nɛn bo nɛ u là juɔ' ki tɔke' *Abraham tigbemɔnmɔnt tuu ki ye: «Sin bo nɛ n li tien inibol kɛ mimɔnm.» ⁹ *Abraham là teke' Uwien ki jin' nɛ u tien' wɔ mimɔnm. Nnɔ nɛ bà mɔ teke' Uwien ki jin' nnɔ, u tien' bi'mɔ mimɔnm tɛn *Abraham.

¹⁰ Tɔ, binib bà kɛ teh yiko ye ma bo, ki du nɛn bo nnɔ, bi te Uwien ya ɲùum ni nɛ. Kimɛ nǐ kele' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye: «Wà kɛ ɲa boh nà kɛ kele' *yiko ya gbɔnku ni nnɔ la, u te Uwien ya ɲùum ni nɛ.» ¹¹ Nǐ yé imòn nɛ, Uwien ɲa ń bù nil gbemòndaan wɔn Uwien ya nun bó kí ñɛ u teh yiko ye ma nnɔ bo. Kimɛ nǐ kele' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye: «Ugbemòndaan li fuobe mitekjim bo nɛ.» ¹² Ama *yiko ya bom nin mitekjim ɲa tɛ. Nǐ yé unil teh *yiko ye ma la, yiko nnɔ bo nɛ u li fuobe. ¹³ Kristo dɛ' tɛ ki wiɛ', ki ñɛn' tɛ *yiko ya ɲùum ni, ki teke' ti'sensien ki cère' mǐ lu' wɔn bo nɛ. Kimɛ nǐ kele' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye: «Bi ku' wà kɛ ki lɛkn' udɔ bo la, nǐ yé miɲùum nɛ u'bo». ¹⁴ Nǐ tien' nnɔ ɲɔ kí ñɛ *Yesu Kristo bo, bà ɲa yé *Sufmbɛ mɔ ń lɛ Uwien là tien' *Abraham u'mɔnm mà nnɔ nɛ. Nnɔ nɛ mitekjim bo, ti'mɔ li lɛ Uwien là pùon' ki ye u li sɔn ní *Mifuoñaanm mà nnɔ.

Yiko ɲa ń pien Uwien ya puonl

¹⁵ N'yaabɛ, cère mɛn ń taa kunɛnnɛnku kuba binib ya fuobm ni kí wuɔn nɛ. Unil pole' ki kele' u'ñɔbonfɔrkaal la, uba ɲa ń fre kí lèbre lè, ka ń fre kí pukn niba mɔ li'bo. ¹⁶ Tɔ, Uwien là pùon' lipuonl ki de' *Abraham nin u'yaabil nɛ. Na kele' ki ye

u'yaabii tən u niireh ligol nε, nī kεle' ki ye u'yaabil nε. Lī te liba nε, lən si: Kristo. ¹⁷ N ye rí ye nà so: Uwien là cuo' nin *Abraham kujɔtieku nε ki pùon' ki ye kua rí saa. Nī tien' ibin kobiinan nin ibin pita nε ki yaan u de' Moyis *yiko. Yiko nnɔ ɲa rí gben kujɔtieku nnɔ kí cère Uwien ya puonl rí juore fεnm. ¹⁸ Kime nī yé yiko bo nε binib li lε mimɔnm Uwien saan la, na ji yé puonl bo nε bi li lε mè. Ama lipuonl bo nín nε Uwien là juoke' *Abraham.

¹⁹ Nī te nnɔ la, bε bo nε Uwien de' *yiko bugben-i? U là de' wɔ ki pukn' ɲɔ binib rí li bɛndeh bi'tùonbiere nε, kí tī baa uyo wà *Abraham ya yaabil là u là pùon' lipuonl ki de' lè nnɔ rí baa ní. Uwien là cère' u'tondb nε taa' *yiko nnɔ ki de' ucɛndɛnduol*, nε u taa' ki de' binib. ²⁰ Binib bile ya siik ni nε ucɛndɛnduol te. Ama Uwien bugben nε là pùon' lipuonl nnɔ ki de' *Abraham, nil ɲa là te bi'siik ni.

²¹ Nī te nnɔ la, yiko niɛh nin Uwien là pùon' ipuon yà nnɔ nε-εε? Na te nnɔ fiebu! Yiko nnɔ bi li fre kí cère unisaal rí lε limiel la, Uwien bi li nī wɔn bo nε kí bù binib bigbεmòndɛnb. ²² Ama *Uwien ya gbɔnku ye ibiere ya tuɔm co uɲɛndun ya nib kε tiyonbt nε. Nɛn bo, Uwien li tien u pùon' ki ye ma nnɔ kí de binib bà teke' *Yesu Kristo ki jin' nnɔ bi'tekjim bo nε.

²³ Kí yaan Kristo rí baa binib rí teke wɔ kí ji nnɔ, yiko là co tε tiyonbt nε, ki gu uyo wà Uwien li wuɔn tε mitekjim ya sɛn. ²⁴ Nnɔ nε *yiko nnɔ là likeh tε ki tī baa' uyo wà Kristo baa' ní, ɲɔ Uwien bù' tε

* **3:19** Bi ye ucɛndɛnduol wà nnɔ, bi niireh Moyis nε.

bigbɛmɛndɛnb ti'tekjim bo nnɔ. ²⁵ Ama Kristo tɪ baa' ma, ti teke' wɔ ki jin' nnɔ yiko ŋa ji likeh tɛ.

²⁶ Ninbi bà kɛ teke' *Yesu Kristo ki jin' nnɔ, ni yé Uwien ya bumu nɛ kí ñɛ ni'tekjim bo. ²⁷ Ninbi bà kɛ bi sɪi' nɛ Uwien ya ñunm Kristo ya yel bo nnɔ, ni teke' Kristo ya tetem nɛ. ²⁸ Ni yé *Yesu Kristo yaab ma nnɔ, borm ŋa ji te ni'ni. Ninbi *Sufmbɛ nin bà ŋa yé Sufmbɛ, ninbi iyonbe nin bà ŋa yé yonbe, ninbi bijɛb nin bipiib, ni'kɛ yé unibaab nɛ. ²⁹ Ni yé Kristo yaab ma nnɔ, ni yé *Abraham ya yaabii nɛ, ki li lɛ mimɔnm mà Uwien là pùon' mè *Abraham nnɔ.

4

Kristo yaab ŋa ji yé yonbe

¹ Tɔ, n ye ní ye nà si: kibuk kà li ji lifaal laan yé kibuwawaak uyo wà la, ka cɛn' yonb nin kɛn si lifaal ma kɛ nnɔ. ² Ama kɪ laan yé kibuk ma nnɔ, kɪ li boh binib bà likeh kè nin bà likeh ki'faal nnɔ nɛ, kí tɪ baa uyo wà ki'baa sien' ki ye kɪ ji yé ucien nnɔ. ³ Ti'mɔ yaam te nnɔ nɛ. Uyo wà ta laan là teke' Kristo ki jin' nnɔ, ti là yé iyaajɛbok yà te uɲɛndun ni ya yonbe nɛ.* ⁴ Ama nɪ lá kpaan' uyo wà Uwien sien' nnɔ, nɛ u sɔn' ní u'Bijɛ, kɪ cèrɛ' upii maa' wɔ, yiko ŋuuke wɔ, ⁵ ŋɔ wɔ ní dɛ binib bà yiko ŋuuke bɛ nnɔ kí wiɛ. Nnɔ nɛ u tien' tɛ Uwien ya bumu. ⁶ Ni mɔnbe ki yé u'bumu nɛ. Nɛn bo nɛ u sɔn' ní u'Bijɛ ya Fuoñaanm ti'fɛl ni, mɪ cèrɛh ti yih Uwien ti'Baa. ⁷ Nɛn bo, ŋa ji yé yonb, a ji yé u'buk nɛ. A yé u'buk

* **4:3** Bi lɛbre' iñɔbon yà ki ye: ta laan là teke' Kristo ki jin' uyo wà nnɔ; i kɛle' Grɛkmbɛ ya lenm ni ki ye: «Ti laan là yé mubumu uyo wà nnɔ nɛ.»

ma nnɔ, a'mɔ li lɛ u'mɔnm nɛ. Uwien nɛ cɛrɛ' nɪ te nnɔ.

Pɔlyayɛnm saa' Galasi yaab bo

⁸ Na laan là bɛn Uwien ma nnɔ, ni là pɛ ibule bo nɛ ï co nɛ tiyonbt. Ibule nnɔ ɲa yé Wien. ⁹ Ama fɛnfɛnnɔ, ni bɛnde' Uwien, wɔn Uwien nɛ cɛrɛ' ni bɛnde wɔ. Bɛ tien' ni nuunh ní liɛbe kí paan iyaajɛbok bo? Ya ɲmɔbe tuɔm, ka yé niba mɔ? Bɛ tien' ni yíe ní liɛbe kí li yé i'yonbe? ¹⁰ Ni ɲmɔbe ibok nɛ ki tuɔreh ki boh yè ibin iba ni nin inɲmaale iba ni nin iwien iba nin uyo uba. ¹¹ N'yɛnm saa' ni'bo, kimɛ n likeh n sɔn' lituonl là nin inunmɔn ki de' nɛ nnɔ la juore fɛnm nɛ.

¹² N'yaabɛ, n gbáanh nɛ nɛ, li te mɛn tɛn min, kimɛ n tien' n'ba tɛn ninbi bà yé *Sufmbɛ nɛ. Na bii' nni niba. ¹³ Ni bɛn ki ye iwíɛn yà là ɲmɔbe nni nnɔ bo nɛ n laa' usɛn ki tɔke' nɛ tigbɛmɔnmɔnt mikpiɛkm. ¹⁴ Nin iwíɛn nnɔ là cɛrɛ' n'gbɛnɛnt ɲa ɲmɔbe liikm ma kɛ nnɔ, na là senge' nni, ka liike' nni fɛnm. Ama ni là teke' nni tɛn n yé Uwien ya tond bii n yé *Yesu Kristo nin u'yul nɛ. ¹⁵ Ni là ɲmɔbe uyɛnsonge wà nnɔ ji te la? Kimɛ n li fre kí kun nɛ imɔn kí ye ni bi là li fre kí lòkre ni'nunbii mɔnɔn kí de nni la, ni bi là lòkre' yè ki de' nni nɛ. ¹⁶ Fɛnfɛnnɔ, n tɔkeh nɛ tigbɛmɔnt ma nnɔ nɛ cɛrɛ' n kpɛnde' ni'nɛnnɛnd-ii?

¹⁷ Binib biba te bi'nun mɔn bɛ ní li yíe ni'gber ama bi ɲmɔbe iyɛnmaale yà nnɔ ɲa mɔn. Bi nuunh bɛ ní bore min nin ninbi nɛ kí taa nɛ kí mɔkn bi'ba. ¹⁸ Ní mɔn, ni'nun ní li mɔn ní li tuu ki teh nà mɔn uyo kɛ nɛ, na yé n lá te ni'saan uyo wà baba nɛ la. ¹⁹ N'bumu, ní liɛbe' ki wi nni ni'bo tɛn imɛrwien nɛ. Ní lí li wi nni nnɔ nɛ kí tí baa uyo wà ni li ɲmɔbe

Kristo ya tetem. ²⁰ N bi yíe rí li te ni'saan fenfenno wuɔ nɛ, kí bende n li len nɛ ma bo, kimɛ n'yenm nɛ ñen' ni'ni.

Sara nin Agaar ya gber

²¹ Tɔke nni mɛn, ninbi bà yíe yiko rí li ŋuuke nɛ nnɔ, na ciuh u teh bà nɛ-ɛɛ? ²² Ní kele' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye: «*Abraham là ŋmɔbe bijieɓ bile nɛ. Upiiyonb là maa' uba, nɛ u'po umɔn mɔ maa' utɔ. ²³ Upiiyonb nnɔ maa' wà nnɔ u maa' wɔ unisaal yíe ma bo nɛ. Ama u'po umɔn maa' wà nnɔ, Uwien nɛ là pùon' ki ye u li maa wɔ. ²⁴ Tigber tuu ya tingi ŋmɔbe imɛsɛn ile nɛ; kimɛ bipiib bile biɛ te tɛn Uwien là cuo' nin binib kujɔtieku kùà bolm mile nnɔ ya nennɛnku nɛ. Kuba si: Uwien là cuo' kùà nin u'nib Sinayi ya juɔl bo nnɔ nɛ. Agaar nɛ yé ku ya jɔtieku ya nennɛnku, nɛ u maa' mubumu mùà kɛ nnɔ yé iyonbe. ²⁵ Bi ye Agaar la, bi niireh Sinayi ya juɔl là te Arabi ya du ni nnɔ nɛ. Fenfenno ya Yerusalem te tɛn upiyyonb nnɔ nɛ, kimɛ u'nib yé iyonbe nɛ. ²⁶ Ama Yerusalem wà te paaki nnɔ, wun ŋa te tɛn piyyonb. Wun nɛ yé ti'du ki te tɛn ti'naa. ²⁷ Kimɛ ní kele' *Uwien ya gbɔnku ni ki ye:

«Upiijɔɓ, li poknh,
sin wà ŋa bɛn mɛrwien nnɔ,
li yiknh nin uyɛnsɔnge,
kimɛ upii wà bi wiɛ' wɔ ya bumu li yebe,
ki cɛn' wà ŋmɔbe cɛ yaamu.»

²⁸ N'yaabɛ, ninbi bɛn wɔn, Uwien là pùon' lipuonl là nnɔ bo nɛ ni yé u'bumu tɛn *Isaak. ²⁹ Bi là maa' kibuk kà unisaal yíe ma bo nnɔ là jènde' uyo bo bi là maa' kà *Mifuoñaanm ya tuɔm bo nnɔ. Fenfenno mɔ ní biɛ ki te nnɔ nɛ. ³⁰ Tɔ, ní kele' *Uwien ya

gbɔnku ki ye ba? Nĩ kele' ki ye: «ŋɔre upiiyonb nnɔ nin u'biɛ, kimɛ upiiyonb nnɔ ya buk ŋa ŋmɔbe sɛn kɛn nin upiimɔn ya buk ń taan kí ji bi'baa ya faal»
³¹ Nɛn bo, n'yaabɛ, ta yé piiyonb ya bumu ama ti yé upiimɔn yaamu nɛ.

5

La liebe men kí kɔyonbt ni

¹ *Kristo teke' tɛ ki wiɛ', ŋɔ ti la ji ń li te yonbt ni nɛ. Nɛn bo, gore men ki la cère niba ń liebe kí cuo nɛ yonbt.

² Cenge men, min Pɔl nɛ tɔkeh nɛ ki teh: «Ni tuo' bi jiɛ' ni'pun la, Kristo ŋa ji yé niba ni'bo.»

³ N liebe' ki tɔkeh unil wà kɛ tuo' bi jiɛ' u'punl nɛ ki teh nĩ yé liwɔbl nɛ ki de' udaan, wɔ ń li boh yiko nnɔ kɛ kí tĩ gben. ⁴ Ninbi bà nuunh Uwien ń bù nɛ bigbɛmɔndɛnb yiko bo nnɔ, ni bore' ni'ba Kristo saan ŋɔ, nɛ ki mun' ni'ba Uwien ya paabu. ⁵ Tinbi bɛn wɔn, ti'dɛndɛnl si: Uwien li bù tɛ bigbɛmɔndɛnb ti'tekjim bo nɛ. *Mifuoñaanm nɛ cère' ti gu lidɛndɛnl nnɔ ń tien. ⁶ Kimɛ a yé *Yesu Kristo yɔ la, a jiɛ' a'punl bii ŋa jiɛ' la, na ciɛke. Nà ciɛke si: á teke Kristo kí ji ŋɔ a'tekjim ń cère á li yíe binitɔb nɛ.

⁷ Ni là cin' mɔnmɔnm nɛ, ŋmɛ nɛ pien' nɛ, ni la ji ń li boh gbɛmɔnt-i? ⁸ Mi ya p̄ienm ŋa ñɛn' Uwien wà yih nɛ saan. ⁹ Kpɔnɔ ya ñɔke waamu mɔnɔn cèreh kpɔnɔ kɛ nuuleh nɛ. ¹⁰ Min wɔn, Yonbdaan cère' n ŋmɔbe midum ni'bo ki ye ni'yɛnmaale ŋa bore' nin n'yi. Ama wà taah fɛnfɛnm ki bàareh ni'ni nnɔ yíe la, wɔ ń li yé udaan wà kɛ, u li lɛ utudɛre nɛ.

¹¹ N'yaabe, n bi biε ki tōkeh binib ki teh be rí li jēh ipun la, ba ji bi jēndeh nni. Kristo ya dōpōnpōn ya gbēr ŋa ji bi li cère uba ya yēnm rí saa. ¹² Cère mēn binib bà taah fēnfēnm ki bàareh nī'ni nnō rí li jēh bi'pun haali kí tī fàare bi'ba mōnōn!

Li toreh mēn tōb, kí cère Mifuoñaanm rí li pekreh nε

¹³ N'yaabe, ninbi wōn, Uwien nε yin' nε ki dε' nε ki wiε'. Ni la dule nēn bo kí li teh ni'yēnm yíe nà. Ama ní li yíe tōb, kí li toreh tōb. ¹⁴ Kimε yiko kē taan' ki te yiko uba ni nε, wōn si: «Li yíe a'tō tēn a yíe a'ba ma bo.» ¹⁵ Liike mēn ni'yul bo! Ni te tēn muwēnbiimu, ki coh tōb la, ni joh migbenm nε.

¹⁶ N tōkeh nε nε, cère mēn Mifuoñaanm rí li pekreh nε. Nnō nε na ji li teh ni'yēnm yíe nà. ¹⁷ Kimε unisaal yíe nà bore' nin *Mifuoñaanm yíe nà, nε *Mifuoñaanm yíe nà mō bore' nin unisaal yíe nà. Unisaal yíe nà ŋa cendeh nin *Mifuoñaanm yíe nà. Nēn bo nε na rí fre kí li teh ni'yēnm yíe nà. ¹⁸ *Mifuoñaanm pekreh nε la, yiko ŋa ji ŋmōbe tuōm ni'bo.

¹⁹ Tō, unisaal ya yíem cèreh u sōnh itùonbiεε yà nnō, ti bēn yè. Yēn si: tijōknt ya tūon nin linañmaal nin lisōnsōndl, ²⁰ nin ibule bo ya paanm nin liñōkjil nin kinēnk nin likōnkōnl nin iponponbe nin ubenpiebe nin kunaniεrku nin ifinfinde nin umaapàare ²¹ nin ununfōke nin tidεyibr nin unifenjin nin itùontō yà bre tēn yíe. N là tōke' nε itùonbiεε nnō bó ŋō, ki liεbe' ki tōkeh nε, binib bà kē teh tuu ya bont ŋa rí kō Uwien ya bēl ni.

²² Ama *Mifuoñaanm cère' binib yíe tōb, ki ŋmōbe uyēnsōnge nin uyēnduōn nin kuminku, ki ŋmōbe tinimōnt, ki muōh binib micεcεkm, ki

ημῶβε midum, ²³ ki ημε nin tɔb, ki coh bi'ba. Yiko ηa te kí biin binib bà teh tuu ya bont. ²⁴ Binib bà yé Kristo yaab nnɔ, wiε' bi'nisaaltetem tɛn bi kpe' mè Kristo ya dɔpɔnpɔn bo nɛ.

²⁵ *Mifuoñaanm nɛ cère' ti fuobe ma nnɔ, cère mɛn mè ní li pekreh tɛ. ²⁶ Cère mɛn ti la li ημῶβε nacenkpekuont, ki la li dɛlkeh tɔb, ki la li ημῶβε ponponbe tɔb bo.

6

Li toreh mɛn tɔb

¹ N'yaabɛ, ní yé bi pɪln' unil u teh nà bre la, ninbi bà *Mifuoñaanm pekreh nɛ nnɔ, ní tien suoo, kí tore wɔ wɔ ní liɛbe kí kpien usɛn wà mɔn. Ní'ni wà kɛ ní liike u'yul bo ki mɔ la kɔ biikm ni. ² Li toreh mɛn tɔb ijend ni. Nnɔ nɛ ni li boh Kristo ya yiko. ³ Unil maaleh ki teh u yé niba nɛ, ka yé la, u lɛreh u'ba nɛ. ⁴ Wà kɛ ní fiin kí liike u'tuonl. U laa' lí mɔn la, wɔ ní li pèkeh u'ba u'tuonl nnɔ bo ki la taa' lè ki kpàandeh bi'tɔb yè. ⁵ Kimɛ wà kɛ teh nà la, ní likeh wɔn nɛ.

⁶ Bi wɔknh wà Uwien ya gber ní li ñendeh u ημῶβε tibont tà kɛ nnɔ ya niba bó ki dienh wà wɔknh wɔ.

⁷ La lɛreh mɛn ni'ba, ba leh Wien. Kimɛ unil bule' nà la, u li ce nɛn nɛ. ⁸ Unil teh u'yɛnm yíe nà la, u li lɛ u'yɛnm yíe nà ya suul nɛ. Ní'tingi si: mikum. Ama unil teh *Mifuoñaanm yíe nà la, u li lɛ *Mifuoñaanm ya suul nɛ. Ní'tingi si: limiel là ηa ημῶβε gbenm. ⁹ Cère mɛn tí li teh mimɔnm ki la ye ti jii'. Kimɛ ti tuu ki teh mimɔnm la, uyo we ní tí lɛ lisuul. ¹⁰ Nɛn bo, ti ημῶβε libɔnl ma nɔ, cère mɛn

tí li sǎnh ki nuunh binib kε ya mǎnm, ní'kε tu nin ti'yaab bà mǎ teke' Kristo ki jin' nnǎ.

Tigbɛfǎrkaar

¹¹ Liike mεn, min nin n'yul nε kεle' nǐ gbenge ki de' nε. ¹² Binib bà wǎbndeh nε ní li jeh ipun nnǎ nuunh bε rǐ li teh tibont binib rǐ li lenh bi'yεnm rǐ li sǎnge bi'bo, ηǎ bi la jènde bε Kristo ya dǎpǎnpǎn ya gbɛr bo baba nε. ¹³ Kime ben bà jeh ipun nnǎ bugben ηa boh yiko. Bi yíe ni li jeh ipun ηǎ bε rǐ li jebnh bi'ba ki teh ben nε wǎbn' nε ni jie' ipun nε. ¹⁴ Min wǎn, ma lí li jebn n'ba niba bo ki kende' ti'Yonbdaan *Yesu Kristo ya dǎpǎnpǎn bo. Udǎpǎnpǎn nnǎ bo nε uηendun wuu ya bont te tɛn tikpir n'bo, nε n'yεnm ηa ji pε tu'bo. ¹⁵ Kime unil jie' lipunl bii wa jie' la, na ciεke. Nǎ ciεke si: Uwien rǐ tien tε binifɛnb nε. ¹⁶ Uwien rǐ de binib bà kε kpe u ya sɛn uyenduǎn, kí muǎ bε micεcεkm. Wǎ rǐ tien nnǎ u'nib kε*.

¹⁷ Tǎ, kí nε dinnǎ kí li joh uba la ji ηmǎbe nni yɛnɛaabe, kime n jènde' *Yesu bo ma nnǎ ya gbíɛn juore' ki te n'bo nε.

¹⁸ N'yaabε, ti'Yonbdaan *Yesu Kristo rǐ juoke nε. Ami.

* **6:16** Migbiirm mie ni bi lɛbre' líɛbɔnl là ki ye u'nib kε nnǎ nǐ kele' Grɛkmbε ya lenm ni ki ye: Uwien ya nib Israyel yaab nε.

Uwien ya Jɔtiefɛnku ya gbɔnku
The New Testament in the Ngangam language of Togo
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ngangam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ngangam

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
f30fbe0b-cda1-5a60-a4ee-8be80c6caef6